

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

11. évfolyam

1965

2-3.szám.

Faragó Lászlóné

A KÖNYVTÁRI MINERVA MEGJELENÉSE ELÉ

A "Könyvtári Minerva" munkálatai lassan befejezéshez közelednek. Ugy véljük nem érdektelen a megjelenés előtt néhány műhelytitkot felfedni és előzetesen bemutatni a kiadványt.

A szerkesztés történetét rövidre fogjuk: 1962 végét, 1963 elejét talán az álmódosítások korának nevezhetjük: ekkor születtek meg az első elképzelések, tervek. Többszöri vita és átdolgozás után lassanként megszilárdultak a formák, keretek. Az OKDT áldozatkészségével megteremtődött az anyagi alap, a KMK pedig vállalta a szülők szép, de nehéz feladatát. 1963. nyarán már a könyvtárosok nagy száma vállalkozott a szerkesztés, anyaggyűjtés, szöveges részek elkészítésének aprómunkával járó, egyáltalán nem mutatós és nem illően honorált feladataira.

A munka egyik legfontosabb állomása az adatgyűjtő lapok megszerkesztése volt. Szerettük volna, hogy minden lényeges könyvtári funkcióra vonatkozó kérdésre válaszoljon kiadványunk, de ugyanakkor a könyvtárakat nem akartuk megterhelni sok kérdéssel, ügyelnünk kellett arra is, hogy gyorsan változó adatokkal ne dolgozzunk, mert a kiadványt előreláthatólag pár évig

nem váltja fel a következő. Így alakult ki az adatok köre. Ezzel egyidejűleg merült fel, hogy nem lehet minden könyvtárról sematikus egyforma adatokat közölni a következő okokból:

- a könyvtárak differenciáltsága, nagysága, funkció stb. szerint nem teszi lehetővé, hogy minden feltett kérdésre egyenként választ tudjanak adni.
- a kiadvány terjedelme is korlátot szab az adatközlések mennyiségének
- a könyvtáraknak a társadalomban betöltött szerepe differenciált adatközlést igényelt.

Bővebb adatokat közöltünk azokról a könyvtárakról, amelyek helyi hatókörüikön túl nyújtanak szolgáltatásokat, vagy történetileg kialakult gyűjtőkörrel rendelkeznek és egyedi funkciókat töltenek be. (1. sz. ábra)

1782

BELKERESKEDELMI KUTATÓ INTÉZET SZAKKÖNYVTÁRA

B u d a p e s t, V. Vigadó u. 6. Tel.: 185-940

JELLEGE	HÁLÓZATI KÖZPONT ALKÖZPONT	NYELVÉNY	MEYER OLVASÁ	KÖLCSÖNZÉS	REFERENZ	KÓDJEL
szak	—	—	+	+	+	B 111

BEVÁSÁRLÓI KATALÓGUS	SAK- KATALÓGUS	TÁRSZETŐ KATALÓGUS	EGYÉB KATALÓGUS	LEOLVASÓ	LABORATÓRIUM	ROKIZORGATÁS
+	ETO	—	—	—	—	—

Alapítva: 1959. Főhatóság: Belker.Min.
 Gyűjtőkör: Belkereskedelmi szakirodalma, kapcsolódó statisztikai és közgazdasági szakirodalom. Igénybevétel: Az Intézet, a Belkereskedelmi Minisztérium és a kereskedelmi hálózat dolgozói, valamint a Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatói és a társintézetek használhatják. Olvasótér: Helybenolvasási lehetőség a könyvtár helyiségében. Tájékoztató: A könyvtár gyűjtőkörének megfelelő szakterületeken gyorsbibliográfiák készítése, témafigyelés. Az Intézetben a könyvtártól függetlenül dokumentációs munka is folyik. Állomány: 7000 köt. könyv; 1000 köt. folyóirat. Kurrens folyóiratok száma: 194, ebből külföldi 98. Vezető: Hoványi János. Irodalom: b./ Magyar belkereskedelmi szakbibliográfia (két évenként). Új Szerzemények Jegyzéke (évente kétszer).

It jegyezzük meg, hogy ezeknél a könyvtáraknál a legjellemzőbb, főbb adatokat kiemelten ún. "rácsos" szerkezetben adtuk meg. Ahol a kiemelt adatokról bővebbet tudunk közölni, ott a szöveges részben erre visszatértünk. Pl. kiemelten jelöltük, hogy a könyvtár rendelkezik egyéb katalógussal, ha erre vonatkozóan azonban többet is tudunk, akkor a szövegben egyenként felsoroltuk az egyéb katalógusokat.

Felsorolásra kerültek kevesebb adattal az egy hálózathoz tartozó azonos funkciókat betöltő könyvtárak, vagy a fentebb leirt kritériumoknak nem megfelelő könyvtárak, tanszéki könyvtárak (2. sz. ábra)

1601

INDOEURÓPAI NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK KÖNYVTÁRA

B u d a p e s t, V.Pesti Barnabás u.l.

B 2/55

1873 Egyet.k. 3407 köt.könyv és folyóirat, 607 egyéb egység.

1602

IRODALOMTÖRTÉNETI TANSZÉK KÖNYVTÁRA

B u d a p e s t, V.Pesti Barnabás u.l. Tel.:180-960

JELLES	HÁLÓZATI KÖZPONT ALLEGEZÉSE	NYELVMŰKÖDÉS	NYELVEN OLTVÁS	OLVÁSRENDEZÉS	NYELVTUDOMÁNY
egyet.k.	—	+	+	+	+

EÖBjel
B 2/60

EGYÉB KATALÓGUS	SAJÁT KATALÓGUS	TÁRSZÉKI KATALÓGUS	NYELVTUDOMÁNYI KATALÓGUS	OLVÁSRENDEZÉS	LABORATÓRIUM	ÖSSZEKÖTÉS
+	—	—	+	—	—	—

P ő h a t ő s á g: 121. G y ű j t ő k ö r: Magyar szék-irodalom és irodalomtudomány, világirodalom magyar fordításban. I g é n y b e v é t e l: A kar oktatói és hallgatói részére. C l -v a s ó t e r e m: 50 férőhely. E g y e b k a t a l ó g u s o k: irodalomtudományi keresztkatalógus. A l l o m á n y: 27 500 köt.könyv és folyóirat. E u r r e n s f o l y ó i r a t o k s z á m a: 94, ebből külföldi 21. V e z e t ő: Kovács Józsefné, dolgozóik száma: 1.

1603

KINAI ÉS KELET-ÁZSIAI INTÉZET KÖNYVTÁRA

B u d a p e s t, V.Pesti Barnabás u.l.

B 2/56

1925 Egyet.k. 2700 köt.könyv és folyóirat.

551

2. ábra

Táblázatos közlésre kerültek a községi könyvtárak és még néhány más típusu könyvtár (3. sz. ábra.)

OROSHÁZI JÁRÁS					
1425					
JÁRÁSI KÖNYVTÁR					
Orosháza					
1949 J.közm. 18 700 köt.könyv és folyóirat. Vezető: Seszták András, dolgozók száma: 4. Gyermekkönyvtári részleg. Fiókkönyvtárak száma: 12.					
SZÁM	KÖZSÉG NEVE	ALAPÍTÁS ÉV	ÁLLOMÁNY (KÖTET KÖNYV)	KÖNYVTÁRS NEVE	BŐRKÖNYVTÁRAK, ELLÁTVE KÖNYV, KÖLCSÖNÖZŐK SZÁMA
1	Békéssámon	1949	3300	---	1
2	Csanádapáca	1949	4600	Seszták Andrásné	1
3	Csorvás	1949	5900	Koczoch Ferencné	3
4	Gádoros	1947	5500	Molnár János	2
5	Gerendás	1949	1600	---	---
6	Kardoskut	1952	2500	---	2
7	Nagykopács	1952	700	---	1
8	Nagyszénás	1948	5500	---	2
9	Pasztaföldvár	1949	3500	---	3
10	Tótkomlós	1945	8100	Sovány Anna	2

SARKADI JÁRÁS					
1426					
JÁRÁSI KÖNYVTÁR					
Sarkad					
1949 J.közm. 13 300 köt.könyv és folyóirat. Vezető: Képiró Sándor, dolgozók száma: 3. Gyermekkönyvtári részleg. Fiókkönyvtárak száma: 6.					
SZÁM	KÖZSÉG NEVE	ALAPÍTÁS ÉV	ÁLLOMÁNY (KÖTET KÖNYV)	KÖNYVTÁRS NEVE	BŐRKÖNYVTÁRAK, ELLÁTVE KÖNYV, KÖLCSÖNÖZŐK SZÁMA
1	Biharugra	1950	1700	---	---
2	Geszt	1950	1400	---	---
3	Kőrösnyársánc	1950	2400	---	---
4	Kőtegyán	1949	2800	---	---
5	Méhkerék	1949	1600	---	---
6	Közgyán	1949	2300	---	1
7	Orán	1950	2700	Fovács Zsigmondné	2
8	Sarkadkereszt	---	---	---	2
9	Ujszalonta	---	---	---	---
10	Zsadány	---	---	---	2

3. ábra

A "Könyvtári Minerva" szerkezetében szorosan követi az 1956-os könyvtári törvény szerkezetét és terminológiáját. Ennek megfelelően az anyagközi törzs rész 3 fejezetből áll:

- a) Könyvtári hálózatok
- b) Nemzeti könyvtár
- c) Hálózaton kívüli könyvtárak

A hálózatokon belül minden esetben első helyen áll a hálózat központi könyvtára, de az egyes könyvtárak sorrendjét már a hálózat struktúrája szabja meg. Szándékosan nem választottunk itt mechanikus betűrendes közlést, mivel a mutatóban betűrendben minden könyvtár könnyen fellelhető. Célunk az volt, hogy a könyvtár helyét és jellegét a hálózaton belül megvilágítsuk és egyben az egyes hálózatok felépítéséről is tájékoztassunk. Pl. az orvostudományi könyvtári hálózatban a központi könyvtár után az orvostudományi egyetemi könyvtárak következnek, majd betűrendben az országos egészségügyi intézmények könyvtárai és végül külön betűrendben budapesti és vidéki megoszlásban a tanácsai kórházi könyvtárak.

A kötet használatát a mutatók könnyítik meg. Célunk az volt, hogy a várható kérdésekre több szempontból is feleletet adhassunk, ezért a következő mutatókat állítottuk össze:

A könyvtárak betűrendes mutatója

Betűrendes helységnév- és névmutató

Gyűjtőkörök, különgyűjtemények, hagyatékok mutatója

Minden könyvtár sorszámot kapott, a mutatók erre a számra utalnak.

A könyvtárak adatainak közlése mellett az országos könyvtárügyi intézményekről, a könyvtári sajtóról, a könyvkiadásról és könyvkereskedelemről rövid összefoglaló tanulmányok jelennek meg.

A Könyvtári Minerva egyik célkitűzése a külföld tájékoztatása is volt, ezért angol és orosz nyelvű változatok kiadása is előkészületben van.

Előreláthatólag a "Könyvtári Minerva" két kötetes lesz: az első kötet

terjedelme kb. 750 oldal, a könyvtárak adataival. A második kötetbe kerül a mutatók kb. 15 000 tárgyszava és a fentebb említett összefoglaló tanulmányok.

Külsejét tekintve a két kötet valószínűleg sötétkék svéd műbörkötést kap, aranyozott felirattal.

Hosszu lenne felsorolni, hogy menetközben mennyi váratlan nehézséggel találtuk magunkat szembe. Tapasztalataink sem nagyon voltak, hiszen a legutóbbi Minerva 1932-ben jelent meg és az egyetlen azóta megjelent ismertetés, a "Tájékoztató a magyar tudományos és szakkönyvtárakról" c. kiadvány 30-35 könyvtárat dolgozott csak fel, most pedig több ezer könyvtár, - a könyvtárak teljes köre került feldolgozásra.

A szerkesztés meggyorsítása - és anyagi okok is - a sokszorosítási eljárás mellett szóltak. A részletekben beérkező adatokat feldolgoztuk és azonnal xerox feldolgozásra alkalmas formában legépeltük. Az így elkészült részleteket folyamatosan szerkesztettük, mire az utolsó adagot megkaptuk, összeállt a kiadvány. Azonban még ezzel az eljárással is közel egy évet vett igénybe az anyaggyűjtés és a szerkesztés. Könyvtárügyünk pedig élő szervezet, mely szorosan követi a társadalmi, gazdasági téren végbemenő változásokat. A szerkesztés lezárása óta is könyvtárak kerültek összevonásra, új intézmények és könyvtáraik alakultak, címek, adatok változtak stb. Sajnos minden ilyen jellegű kiadvány legfőbb hibája, hogy a közölt tájékoztatás bizonyos fokig elavul, mielőtt még publikálásra került volna. Szeretnénk hinni azonban, hogy ezt és számos más hibáját könyvtáros kollegáink megbocsájtják, hiszen több mint 30 év után ez az első vállalkozás, mely kísérletet tesz az egységes magyar könyvtárügy teljes áttekintésére. A szerkesztőség reméli, hogy minden hibája ellenére hasznos segédeszközt bocsájt útjára a Könyvtári Minervában.

